

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Voorttrekken

Zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken

Exodus 14:15b

Deze woorden sprak de Heere tot het volk Israël toen het zich bevond voor de Rode Zee. Dreigend stormden de Egyptenaren achter hen aan; vóór het volk verhieven zich de golven van de Rode Zee.

Voorttrekken?

Er was geen enkele mogelijkheid. Het volk is overrompeld door de omstandigheden. Waren we maar in Egypte gebleven, zo roepen zij uit. Op eenzame hoogte staat daar Mozes.

Hij spreekt vanuit het vertrouwen dat de Heere hen niet zal verlaten. En de Heere bevestigt hem daarin. "Zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken". De weg gaat voort, ook als er geen weg schijnt. Menselijk gesproken kon het niet. Maar de Heere beveelt het, want Hij gaat mee. Velen zullen dat goed kunnen begrijpen. Misschien ziet u ook geen duidelijke weg en lijkt alles toegemuurd. De wereld verkeert in de greep van de terreur en de bestrijding ervan. Nederland is snel op weg om een antichristelijke natie te worden. De kerk van Nederland weet geen weerstand te bieden aan de zuigkracht van deze eeuw. Het is de tijd van de euro; ander geld, andere waarden. Maar ook persoonlijk zijn er de vele tegenslagen en belemmeringen, die ons doen vragen: Wie zal ons het goede doen zien? Als we weten dat de dood niet ver meer is en dat de kwaal doorgaat, wat dan? Hoe kunnen we verder?

Er is alleen een weg, als de Heere meegaat. We weten hoe de Heere de weg gebaad heeft door de woeste baren en de brede stromen. Egypte leek alles te kunnen bepalen. Farao handelt naar de grillen van zijn verharde hart. Het arme volk van God kan slechts vluchten. Zo is het in de

wereld. De duivel maakt zich op, wetend dat hij een kleine tijd heeft, om de hel op aarde te ontketen. Dat zal zorgen genoeg opleveren, voor ons en voor onze kinderen.

Wat zullen we doen?

Het volk komt in opstand maar Mozes roept tot God. Dat is het verschil. Wij herkennen onszelf in het beeld van het volk. Maar Mozes roept en met hem de kerk, de levende kerk, die weet dat de enige toevlucht ligt in de Heere.

En dan is er een weg. Er is een weg waar geen weg is. Dat is een raadsel. Hoe kan dat? Is er een weg in de dood, door de dood? Is er een weg als zonde en schuld zich verheffen als een woedende zee?

Het komt er dan slechts op aan om tot de Heere te roepen. Hij gaf Zijn Zoon, Die getuigde: Ik ben de Weg! Hij is de Weg, die leidt tot het leven, door de dood. Zo God dan voor ons is, wie zal tegen ons zijn? gelukkig als we deze Leidsman kennen en als we ons aan Hem mogen overgeven.

Laten we ons afvragen op welke weg we gaan en tot welk volk we behoren. Egypte kwam om in de golven en het dacht alle macht in handen te hebben. Israël zag geen enkele weg meer in de toekomst en toch wordt hen de weg geopend.

Maar zelfs al behoren we uiterlijk tot het volk Israël, dan moeten we helaas zeggen dat velen wel door de Rode Zee zijn doorgedaan, maar dat de Heere in het merendeel van hen geen welgevallen heeft gehad (1 Cor. 10:1). Wie zijn we en aan wie gehoorzamen we? U komt om in de woedende golven van de tijd en van de eeuwigheid als u het vertrouwen van Mozes mist.

Bedenk toch dat alleen de Heere Jezus u leiden kan. Hij heeft de weg niet alleen gewezen, maar Hij is de weg.

Bedenk wel dat ieder mens voort moet gaan. Er is geen keus daarin.

Maar welke leidsman heeft de wereld? Welke toekomst heeft de mens zonder God? Waar eindigde de brede weg, getekend op die bekende plaat over de twee wegen?

Is er ooit iemand bedrogen uitgekomen met de Heere en Zijn Woord? Is niet Christus op een weg gegaan, die Hem voerde in de dood en de diepten der hel? Hij heeft de weg aangelegd tot God. Hoe teleurstellend en smartelijk voor Hem, als dan Thomas de vraag stelt: Heere, wij weten niet waar Gij heengaat en hoe zullen wij de weg weten?

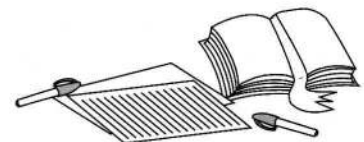
Vertrouw u dan aan Hem toe voor de tijd en de eeuwigheid.

Alle wegen lopen dood. Alleen deze weg komt uit in het eeuwig leven.

Zeker, de poort is nauw en de weg is smal die tot het leven leidt. Veel te nauw voor de wereldling en te smal voor hen die met de massa mee willen gaan!

Maar laat u niet leiden door de schijn. Hoe heerlijk getuigt de Heere het tot Zijn volk: "Hoor naar Mij, o huis van Jakob, die van Mij gedragen zijt van de buik aan en opgenomen van de baarmoeder af. Tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn. Ik heb het gedaan en Ik zal u opnemen; Ik zal dragen en redden!" Dan gaat het goed!

Ds. P. Roos

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad hebben we een meditatie opgenomen van ds. P. Roos over Exodus 14: 15b. Ds. M.C. Tanis vervolgt zijn serie over Nehemia waarin hij erop wijst dat het noodzakelijk is voor ambtsdragers het

gebed van Nehemia te kennen: *Gedenk mij, mijn God ten goede.* Ds. K. Visser schrijft verder over de Dordtse Leerregels. Ds. A. den Boer vervolgt zijn serie over de positie bepaling t.a.v. de vrijgemaakten toegesplitst op de prediking. Van de hand van Ds. B.L.C. Aarnoudse hebben we een leerzaam artikeltje overgenomen over "de handdruk in de eredienst." Voorts is ondermeer een vervolgartikel opgenomen in de serie "kostbare middelen tegen satans listen."

Verschijningsdata volgende nummers.

De volgende nummers van ons blad zullen D.V. in verband met de vakantietijd 22 augustus en 12 september verschijnen. Copy graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Zendingsdag Elburg.

Woensdag 24 juli 2002 j.l. werd de jaarlijkse zendingsdag in Elburg gehouden onder leiding van ds. M.C. Tanis. Er was sprake van een zeer goede opkomst. 's Middags moesten alle stoelen erbij gezet worden om ieder een plaats te kunnen geven. Het is een goede en verheugende zaak dat dit zo mocht zijn. We mochten ook horen van instemming met en onderwijs uit het gesprokene. Vele vrienden en bekenden mochten we ontmoeten. De Heere moge ook bij

de voortduur Zijn zegen aan deze dagen verbinden.

Ontmoetingsdag Urk.

D.V. Zaterdag 14 september zal er weer een ontmoetingsdag gehouden worden op Urk. Noteert u alvast deze datum. Opnieuw hopen we samen te komen in de Pniëlkerk, Vlaak 10 te Urk. Sprekers 's morgens: ds. M. Vlietstra en ds. J.M.J. Kieviet 's Middags: ds. K. Visser en ds. P. Van Zonneveld.

AvH.

EEN LEVENSKENMERK VAN 'S HEEREN DIENAAR

Het boek Nehemia telt dertien hoofdstukken. Wanneer we die lezen worden we op veel gewezen. Daar dit boek behoort tot het Woord van de Heere moeten we nagaan welke lessen er in staan voor ons. Dus we worden niet slechts stilgehouden bij een stuk historie uit verleden dagen. Nu is er nog een zaak waaraan dient gedacht te worden: Wie was Nehemia, welke plaats nam hij in en welke opdracht heeft hij ontvangen. Vandaag is dat bijzonder van betekenis. Predikanten staan zondag aan zondag op de kansel voor de gemeente. Zij hebben het woord! Historische, bijbelse personen worden belicht. Er wordt doorgegeven wat de Heere van hen heeft laten beschrijven. Nu kan er een gevaar dreigen en dat is vandaag niet ondenkbeeldig. Met de persoon, met de geschiedenis komt men naar de gemeente, wat zeker niet mag ontbreken. Maar vergeten kan worden, dat de persoon een belangrijke plaats innam in het volksleven. Denk aan Jozef, aan Mozes, aan Daniël en ook aan Nehemia. Vandaar dat een predikant niet in de eerste plaats met het Woord moet komen tot de gemeente, maar tot zichzelf. Elke predikant is toch voorganger. De toetsing aan het Woord van de Heere is eis. Wanneer het zelfonderzoek, de zelfbeproeving ontbreekt, dan kan men nog zo rechtzinnig zijn, maar men staat buiten het geestelijk leven. Onbekend is de levende relatie met de Heere. Het eigene van de persoon over wie men het heeft, mag niet onbekend zijn. Het behoort tot het levenskenmerk van een ware dienst-knecht des Heeren. Het is erg als de Heere moet zeggen: gij hebt de naam dat gij leeft maar gij zijt dood. Dit gaat niet langs 's Heeren dienaar heen. Vandaar dat het gebedsleven niet

ontbreekt bij de knechten des Heeren. In de Heilige Schrift komen we dit regelmatig tegen. In het levensboek van Nehemia staat het. Het is opmerkelijk dat zijn eerste daad die beschreven wordt in zijn boek 'bidden' is. Aan het Perzische hof, aan een heidens hof, was hij bidder. Ootmoedig, belijdend, pleitend. Getrouw was hij in zijn werkring, maar steeds bezig, worstelend met de Heere, Zijn Woord en Zijn volk. De voorbede onbrak niet. Hij kon zijn volk niet loslaten. En hoe het daarmee in verschillende opzichten gesteld was, weten we. Dit werd ook bemerkt, tijdens de herbouw van Jeruzalems muur. Teleurstellingen waren er. Van buitenaf en van binnenuit. Hij ondervond, dat de vijanden niet ophielden Gods werk aan te vechten. Hij werd geconfronteerd met de ontrouw van zijn eigen mensen. Zelfs de voornaamsten onder het volk lieten hem soms staan of werden ontrouw. Maar hij ging door. Niet als een Jehu, maar gedreven door de liefde tot de Heere en het heil van zijn volk. Het bouwwerk had zijn hart. Jeruzalems muur moest herrijzen. Bij de voortgang van de bouw, naar de voltooiing, werd Nehemia niet groter, maar kleiner, ootmoediger voor de Heere. Bidden en bouwen. Bouwen en bidden gingen samen. Zijn laatste woorden in zijn boek vastgelegd in het boek der eeuwen luiden aldus: *Gedenk mij, mijn God ten goede.* Geen optelsom vinden we na een zeer werkzaam leven. Niet zijn daden werden onderstreept. Geen zelfverheffing. Geen enkele onderstreeping van dit of dat, maar een ootmoedig gebed. Kennen we het als ambtsdragers? Beginnen we steeds bij onszelf? *Gedenk mij, mijn God.* Het 'mijnen' was Nehemia niet vreemd. Het was vrucht van 's Heeren

daad. Johannes zegt: wij hebben Hem lief omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. De gelegde relatie door de Heere spreekt en blijkt in het leven. Heel bijzonder in het gebed. Wanneer we ons verdiepen in Nehemia's gebed, dan bedoelt Nehemia: denkt U nog eens aan mij. Ik moet het van Uw denken aan mij hebben. Met minder kan ik niet toe en meer is niet nodig. Nehemia wist ook dat het denken des Heeren *doen* is. Het hart, het oog en de hand van de Heere zijn op hem gericht. Het hart van de Heere is open voor hem. Het oog van de Heere kijkt in gunst en welgevallen op hem en de hand van de Heere is zegenend opgeheven over heel zijn leven. Zo te staan in het leven is God verheerlijkend. In leven en sterven zal niet ontbreken wat de Heere beloofd heeft. Wat de doorboorde handen van Christus verdiend hebben en wat Hij in de eenzaamheid op grond van Zijn verdien-

ste van Zijn Vader afgesmeekt heeft, wordt geschonken. Broeders ambtsdragers, kennen wij het gebed van Nehemia? Staan we zo in het leven? Dan is er ook het denken aan elkaar en het bidden voor elkaar. Het strijden en bouwen met elkaar. Dan is onze kerkelijke naam van ondergeschikt belang, maar sterk leeft de bede: Uw Koninkrijk kome. Dat is: regeer ons door Uw Woord en Uw Geest. Dat wij ons hoe langer hoe meer aan U onderwerpen; bewaar en vermeerder Uw Kerk; verstoor de werken des duivels en alle heerschappij welke zich tegen U verheft, mitsgaders alle boze raadslagen die tegen Uw heilig Woord bedacht worden totdat de volkomenheid Uws rijks kome, waarin Gij alles zult zijn in allen. Zo zij het!

Ds. M.C. Tanis

DE HANDDRUK IN DE EREDIENST

Nog goed herinner ik me dat ik me als kind wel eens afvroeg waarom de ouderling de dominee een hand gaf voordat hij de kansel opging en ook weer als hij er afkwam.

Wat de ouderling toen zei, kon ik meestal wel horen vanaf mijn zitplaats in het kleine kerkje van Oud-Vossemeer, niet ver van de kansel vandaan. Het was hetzelfde als wat de andere kerkenraadsleden in de consistorie zeiden en de predikant daar een hand gaven. Dat maakte ik als kind ook mee als ik met mijn vader, die diaken was, mee naar de kerk ging. Het was het toewensen van Gods zegen.

Waarom dan ook nog apart door één ouderling aan de voet van de kansel? Is dat daar ook alleen een toewensen van de zegen van de HEERE? Of is het meer? Het is inderdaad meer. Het is ook heel wat meer dan een symbolisch gebaar. Wat dan? En vindt dit alleen plaats als een predikant het Woord bedient? Tot nu toe gebeurde dat in onze gemeente van Meerkerk inderdaad zo. Als er geen preekvoorziening was, maar een ouderling een preek las, dan werd die niet door een andere ouderling naar de kansel gebracht en vond de handdruk in de eredienst niet plaats.

Daar zijn wel eens vragen over gesteld door gemeenteleden. Toen ik er van hoorde, keek ik er eerlijk gezegd ook erg van op, want dat had ik

elders, ook in andere kerkverbanden, nog niet eerder meegemaakt. We hebben daar met elkaar over gesproken, ons op bezonnen en besloten dat te veranderen. Als een ouderling een preek leest, krijgt ook hij voortaan een handdruk onder aan de kansel. Het werk en de verantwoording van de ouderling staat dicht bij dat van de predikant. Maar er is meer over te zeggen.

Waarom vindt dat plaats, die handdruk tegelijk met het uitspreken van een enkel woord (plaatselijk verschilt dat overigens wel eens wat)? Is het een persoonlijk toewensen van sterkte en Gods zegen van de dienstdoende ouderling? Dat is het zeker ook, maar dat kan ook in de consistoriekamer gebeuren. Daar doen de andere kerkenraadsleden dat. Zij geven daarmee ook uiting aan hun betrokkenheid bij de dienst, als zij 'de rechterhand der gemeenschap' geven. Deze uitdrukking is te lezen in Gal. 2:9.

Als de ouderling onder aan de kansel de hand geeft, stelt hij daar de predikant *ambtelijk* in de gelegenheid om zijn taak van de bediening van het Woord te volbrengen in de samenkomst van de gemeente. Zo wordt dan ook de ouderling die een preek zal lezen in de gelegenheid gesteld om zijn ambtelijke werk te gaan verrichten.

De ouderling die 'opbrengt', zoals

men dat vroeger zei, draagt dan *namens de kerkenraad* de verantwoordelijkheid over aan de predikant die zal preken of de ouderling die zal lezen. Hij spreekt er ook het vertrouwen mee uit dat het Woord recht bedienend zal worden of dat in de te lezen preek – die thuis grondig is doorgenomen – het Woord recht naar voren zal komen.

Wat de predikant die voorgaat betreft, dat heeft iets van herhaling van zijn volmacht, van zijn ontvangen last en macht om het Woord te bedienen. Herhaling en heenwijzing daarnaar, door de kerkenraad van deze gemeente op dit moment. Want kerkelijk is hem die last en macht verleend toen hij de zogenaamde lastbrief ontving in de classicale vergadering waarin hij tot het ambt van predikant werd toegelaten.

De prediking geschiedt dus niet op toestemming en gezag van mensen, maar op die van de HEERE Zelf. Die laat Hij plaatsvinden in Zijn Kerk waarin Hij de ambten heeft ingesteld. Als de handdruk plaats vindt, is dat daarom een voluit ambtelijk gebeuren. Waarin de kerkenraad die daarna toestaat en volmacht verleent om het Woord te prediken.

We moeten er op letten dat het een ambtelijk gebaar is. Ook na de dienst. Dan moet die handdruk onder aan de kansel niet in de eerste plaats gezien worden als een persoonlijke instemming met de prediking of het hebben ontvangen van een persoonlijke zegen in de dienst, maar als een weer overnemen van de taak van de kerkenraad. Deze is verantwoordelijk voor en houdt toezicht op de Woordverkondiging.

Normaal gesproken zal er ook zeker het element van persoonlijke instemming zijn. Maar het kan ook voorkomen dat een ouderling iets gehouderd heeft, waar hij nu niet zo heel gelukkig mee is. Daar kan dan over gesproken worden na de dienst of in een vergadering.

Het is wel eens gebeurd dat de hand geweigerd werd. Voor zover ik weet in onze gemeente niet. Dat is gelukkig ook een zeldzaamheid. Men moet dan ook heel goed weten wat men daarmee doet. Dan moet het echt gaan om veel meer dan om een ongelukkige uitdrukking en zeker dan om een gezegde dat wellicht 'per ongeluk' is uitgesproken. Wie zal er immers niet struikelen in woorden? Dat moet het gaan om een met opzet verkondigde mening die ingaat tegen

het Woord en de belijdenisgeschriften. Ik hoop dat het in de gemeente nooit zal voorkomen en dat ik dat zelf ook nooit zal meemaken. Samenvattend – zeker drie elementen kunnen we onderscheiden in het geven van de rechterhand onder aan

de kansel: toewensen van zegen, vertrouwen in een zuivere bediening en (waar het vooral om gaat) het ambtelijk verlenen van de opdracht om te doen waar de HEERE toe geroepen heeft.

Ds. B.L.C. Aarnoudse

KOSTBARE MIDDELEN TEGEN SATANS LISTEN (5)

De zevende list: de ziel stoutmoedig maken zodat ze zich waagt in de nabijheid van de gelegenheden die tot zonde verleiden.

De satan zegt bijvoorbeeld dat u gerust met een dronkaard kunt drinken, als u maar niet dronken wordt.

Het eerste middel tegen deze list is te overdenken hoe ernstig de Bijbel waarschuwt tegen zondige gelegenheden en de schijn des kwaads. Schuw de schijn des kwaads zoals u vergif in uw eten schuwt. Theodosius verscheurde de geschriften van de Arianen toen hij ontdekte dat zij vol leugens stonden. Doe niets waarin de zonde schuilt of waarin een schaduw van de zonde zich vertoont. Schuw al wat het geweten verwondt. In Judas: 23 staat "en haat ook de rok die van het vlees bevlekt is." We behoren niet alleen grove zonden te haten, maar ook alles dat de schijn van zonde draagt. Wie zich niet wil branden moet bang zijn voor het vuur. Op blz. 83 lezen we: "Zich in de buurt van de zonde te begeven en dan te bidden: 'leid ons niet in verzoeking', is hetzelfde als zijn vinger in het vuur te steken en dan te bidden of hij niet verbrand mag worden." "Vriendschap met de goddelozen is een van de sterkste ketenen der hel, en doet ons niet alleen delen in hun zonden, maar ook in hun straf."

Het tweede middel is te overdenken dat men de zonde niet kan overwinnen als men zich niet van de gelegenheid tot zondigen afkeert. Wie het waagt op de rand van de put te lopen, loopt gevaar erin te vallen. Hij die buskruit in handen heeft moet ver van de vonken vandaan blijven. Wie met de zonde speelt, wordt gemakkelijk in de zonde verstrikt. Wie in de buurt komt van de zonde doet als iemand die vuur met olie wil blussen.

Het derde middel is te bedenken dat kinderen Gods zich van de gelegen-

heid tot zondigen als van de hel afgekeerd hebben. Zo ontvluchtte Jozef de gelegenheid tot zondigen. Job had een verbond gemaakt met zijn ogen, een wacht gezet bij de ingang van zijn zintuigen, opdat zijn ziel niet besmet en in gevaar gebracht zou worden. Een mens moet niet met aandacht zien naar hetgeen hem verleiden kan. De duivel vindt de gelegenheid tot zondigen een halve overwinning, want hij weet dat de verdorven natuur een zaai-bed voor alle zonde is.

Het vierde middel is te overwegen dat het vermijden van gelegenheden tot zondigen een bewijs van genade is. Een goddeloze verlangt naar de gelegenheden tot zondigen en zoekt ze op. Hij wil zondigen ten koste van zijn geld en zijn ziel. We lezen van Lot dat hij zijn rechtvaardige ziel kwelde in Sodom.

De achtste list is dat de satan de ziel de uitwendige weldaden toont die goddelozen genieten.

De satan wijst erop dat goddelozen veel weldaden hebben en weinig kruis en moeite. Dus wie voorspoed wil hebben moet net als de goddelozen wandelen. Zo stelt de duivel het voor.

Het eerste middel is te bedenken dat een mens in dit leven veel voorspoed kan hebben en daarna in de eeuwige rampzaligheid zal komen. Zie bijvoorbeeld de rijke man. Omgekeerd kunnen Gods kinderen met een Job veel tegenspoed ondervinden, terwijl de zaligheid hen wacht. De zon van voorspoed schijnt zowel op de doornstruiken in de woestijn als op de vruchtbomen in de boomgaard. Sneeuw en hagel valt op tuinen en woestijnen. Mozes sterft net als de murmurerende Israëlieten in de woestijn. Nabal en Abraham waren rijk. Toch is het onderscheid zeer groot.

Het tweede middel is te bedenken dat Gods toorn bijzonder wordt verwekt als goddelozen uit Gods goedheid

redenen nemen om zich uit te leven. Hoe is Gods toorn over de welvarende steden Sodom en Gomorra niet uitgegoten. Gods algemene goedheid geeft geen vrijheid om te zondigen. Kwaad voor goed vergelden is duivels.

Het derde middel is te overdenken hoe erg het is als God een mens overgeeft om ongeremd te zondigen. Het is als met een dokter die een patient heeft opgegeven, dan is de dood nabij. Gemis aan kastijding is de oorzaak van goddeloosheid. Uitwendige weldaden zijn vaak een strik voor de ziel.

Het vierde middel is te bedenken dat de goddelozen bij al wat zij aan voorspoed hebben toch heel veel missen. Ze hebben eer, rijkdom, genoegens en vrienden. Maar het is niets in vergelijking met wat zij missen. Zij missen God, Christus, de Heilige Geest en de zaligheid. Zij missen Gods goedertierenheid die beter is dan het leven. Goddelozen zijn ten diepste de armste mensen in de wereld.

Het vijfde middel is te bedenken dat rijkdom veel zorg met zich meebrengt. Een keizer heeft eens gezegd dat de mensen wel staren op zijn purperen mantel en gouden kroon, maar als zij zouden weten van de zorgen die eronder schuilgaan zouden die mensen de mantel en de kroon niet eens van de grond willen oprapen.

Het zesde middel is te bedenken wat God ermee voorheeft de goddelozen veel goederen te geven en weinig smarten. Zij storten van de top van eer in eeuwige verwoesting neer. God zal hen oordelen tot eer van Zijn Naam. Wie zou verhoogd willen worden om daarna neergeworpen te worden? Is het dan niet beter gering en klein te zijn in deze wereld en groot te mogen zijn in de toekomstige wereld?

Het zevende middel is te bedenken dat mensen die uitwendig de meeste voorspoed hebben vaak inwendig sterk geplaagd worden. Ook zijn zij overgegeven aan geestelijke blindheid en hardheid van hart. Hemel en hel bewegen en beroeren hen niet. Zij zijn dol op hun zonden en zij zullen voor eeuwig omkomen. Geen wonderen of weldaden verbreken het hart.

Het achtste middel is te overwegen dat de goddelozen rekenschap zullen moeten afleggen voor het misbruik van al de weldaden die God hen in dit leven heeft geschonken en van al het boze dat zij gedaan hebben. God zal vragen hoe iedere penning is besteed. Misbruikte weldaden zullen veranderen in pijnlijke slagen. God is traag tot

toorn, maar ook onveranderlijk in toorn. Het rechtvaardig vonnis zal komen over alle verachters en misbruikers van Zijn goedheid. We lezen op blz. 98 van Hieronymus dat zijn gehele lichaam schudde en zijn hart beefde, zo vaak hij aan de oordeelsdag dacht.

Ds. A. van Heteren.

DE ARME TWIJFELENDE CHRISTEN TOT CHRISTUS GETROKKEN (2)

Belemmeringen om tot Christus te komen.

Er zouden heel veel belemmeringen genoemd kunnen worden die verhinderen tot Christus te komen. Op blz. 32 lezen wij dat de zondaar zoveel boosheid in zichzelf kan gewaar worden dat hij niet tot Christus durft te naderen. Daarop antwoordt Hooker dat Christus niet voor rechtvaardigen is gekomen, maar voor arme zondaren, die zichzelf veroordelen en die zichzelf niet kunnen zaligmaken. In Christus is er een fontein geopend tegen de zonde en tegen de onreinheid. Bovendien zegt de Bijbel nergens dat de grootheid van de menselijke zonde de genade Gods kan tenietdoen. Op blz. 34 lezen we dat de ziel kan tegenwerpen dat zijn zonden zwaarder zijn dan van wie dan ook, niet omdat er zoveel zonden zijn, maar omdat de barmhartigheid en de zaligheid die van dag tot dag werden aangeboden, versmaad zijn. Maar dit kan geen schade doen, mits de zondaar deze boosheden maar wil opmerken. "Want dan zal de Heere u, hoewel u de goedertierenheid des Heeren hebt verworpen, toch niet verwerpen. Indien u maar wilt komen en Hem ernstig en bij de voortduur wilt zoeken."

Hulpmiddelen om tot Christus te komen.

Het eerste geneesmiddel voor beletsel om tot Christus te komen is niet zo langdurig of veelvuldig of op onverantwoorde wijze zich blindstaren op de inwendige verdorvenheden, zodat men daardoor ontmoedigd wordt om tot de rijkdom van Gods genade te komen (blz. 56). Door teveel te letten op de inwendige verdorvenheden wordt de sluisdeur voor de stroom van Gods beloften gesloten en een stroom van verdorvenheden binnengelaten. De Kanaanse vrouw toonde nederigheid en

wijsheid. Ze erkende een hondeke te zijn, maar smeekte om een kruimeltje genade. We lezen dan op blz. 59 dat een gezicht van zonden dat de mens niet tot Christus om genade uitdrijft, te allen tijde zondig is.

Het tweede middel tot genezing bestaat hierin zich ervoor te wachten eigen staat te beoordelen door middel van vleselijke en ongegronde redeneringen. (blz. 61).

Het derde hulpmiddel is niet met de satan te gaan redetwisten over de verkiezing (blz. 66). De woorden van de koning van Nineve worden ten voorbeeld gesteld: 'Wie weet, God mocht Zich wenden en berouw hebben en Hij mocht Zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat wij niet vergingen.'

Het vierde geneesmiddel is over zichzelf te oordelen overeenkomstig Gods Woord. (blz. 71).

Gebruik van de Bijbel tot vrede en zekerheid.

Het eerste is in alle dingen die de ziel betreffen de toevlucht te nemen tot het Woord Gods (blz. 75). De ziel dient zich alleen te toetsen aan het Woord Gods

Het tweede is werkzaam te zijn dat het geweten in de waarheid die uit het Woord Gods is ontvangen verzekerd en gerust mag worden. Dan zal het geweten getuigenis afleggen van het werk der genade in de ziel (blz. 77).

Het derde is ernaar te streven dat de harten overweldigd zouden worden met de bewijzen die het verstand en het geweten vertonen (blz. 80).

Het vierde is trouw te blijven aan het goede werk waaraan het hart zich heeft onderworpen (blz. 85).

Vanaf blz. 86 stelt Hooker aan de orde hoe een aangevochten ziel de beschuldigingen van de satan kan beantwoorden. De satan kan bijvoorbeeld influisteren dat men zichzelf

bedriegt. Dan mag de ziel antwoorden dat de Heere haar niet zal bedriegen. We lezen op blz. 88 "Houd dus vast aan het Woord en de duivel zal u moe worden. Hij zal er gauw genoeg van krijgen en u verlaten." Op blz. 88 lezen we "De zaak waar het om gaat is deze. Beoordeel uw ziel volgens het Woord. Kijk met betrekking tot deze heilige zaak in de spiegel hiervan en laat u hiervan getuigenis geven. En wat het Woord van God aan u ontkent, volhard daarbij en luister niet naar iets, dat hiertegen ingaat. Dit is de enige weg om bestendige troost te ontvangen en om blijmoedig de loopbaan van een christen te lopen. Laten er twistzaken, ongemakken en verzoeken komen, blijf toch binnenshuis en verlaat u op de rijkdom van de genade die in Christus Jezus is. Dan zult u voor eeuwig vertroost worden. Dan zult u zingend naar de hemel en uw dood tegemoet gaan, al zou u nog zoveel aanvechting en tegenstand ontmoeten op uw levensweg."

Enige middelen om recht op de beloften te verkrijgen en deze tot ons voordeel aan te wenden.

Het eerste is zoveel mogelijk alle vleselijke en uitwendige steunsels, waar de ziel op leunt wegnemen. Alle bedrieglijke steunsels dienen weggenomen te worden om op Christus te steunen. Als het hart uitgehongerd is, zal het naar een Zaligmaker gaan zoeken (blz. 92). Zo was de bloedvloeiende vrouw al haar geld kwijtgeraakt. Toen was ze genoodzaakt Christus te zoeken. Wie geen rust meer kan vinden voor zijn ziel, zal zich tot Christus richten, de Ark Gods, en de toevlucht nemen tot de belofte.

Ten tweede dient ernaar gestreefd te worden dat het hart grondig in beslag genomen wordt door de volheid van het goed, dat de belofte bevat. Het hart dient overtuigd te worden van de vrijheid van de genade en de genoegdoening door Christus (blz. 94).

Hoe de beloften tot ons welzijn kunnen worden aangewend.

Het hart dient ervan doordrongen te worden dat er een grotere schat is in de belofte dan in de schatten van deze wereld (blz. 96).

Ten tweede dient overdacht te worden dat al zou u alles hebben wat de wereld biedt en de belofte niet, u dan niets zou hebben (blz. 99).

Het derde is het hart bekend te maken met het goede dat de belofte in het vooruitzicht stelt (blz. 100).

Het vierde is zich te onderwerpen aan

de billijke voorwaarden van de belofte: kopen zonder geld (blz. 103). We lezen op blz. 108 "Breng slechts een ledig hart met u mee, dan zal de olie nooit ontbreken, het meel in de kruik zal nooit verminderen, maar u gedurig, zoals de arme weduwe, van al het nodige voorzien."

Hoe een mens moet leren dat hij deze bekwaamheid om te leven door het geloof deelachtig wordt.

Hooker noemt drie zaken op:

- 1 Wij moeten ernaar staan om stof of materiaal voor ons geloof te ontvangen om hiermee werkzaam te zijn.
- 2 Wij moeten ernaar staan het geloof bekwaam te maken tot het werk.
- 3 Wij moeten ernaar staan ons geloof op de rechte wijze te doen functioneren.

Wat deze laatste zaak betreft wil ik dit artikel gaan besluiten met een citaat van blz. 123 en 124 "Een molenaar maakt eerst zijn watermolen klaar en maakt alles voor de arbeid gereed. Als echter de molenstenen klaar zijn, zul-

len ze nog niet gaan malen. Eerst moet de sluisdeur opengetrokken worden en het water, dat de molen in beweging brengt, gaan stromen. Zo is het ook gesteld met de ziel. Al is zij het met de Heere eens geworden en stemt zij met Zijn voorwaarden in, zij kan echter uit zichzelf niet gaan. Zij beschikt niet over het vermogen om te lopen. Maar zodra de sluisdeur van de belofte wordt opengedaan en het water het hart beroert, dan zal zij de ziel tot de Heere brengen. Wij kunnen dit ook zien in Lukas 19: 9, waar Jezus tot de tollenaar Zacheüs zei: "*Heden is dezen huize zaligheid geschied.*" Dat betrof niet de muren van het huis, maar de mensen die zich in dat huis bevonden. Zij kwamen niet tot de zaligheid, maar de zaligheid kwam tot hen. De Heere zond de zaligheid om het huis van de kleine Zacheüs te begroeten."

Het boek is uitgegeven bij *Uitgeverij Frits Hardeman, Ede*, bevat 148 blz., en kost € 11,50. Neem en lees.

Geen ketter

Een ambtsdrager die na de preek de predikant de hand drukte, hoewel hij met de preek de grootste moeite had, verdedigde zijn handelwijze met te zeggen: "De dominee preekt geen dwalingen, hij is geen ketter." Hier zien we de zelfde gedachte: Je kunt heel schriftgetrouw het Woord bedienen en toch iets wezenlijks missen. Mijns inziens moeten we deze voorstelling afwijzen. Een predikant kan ernstige kritiek op zijn preken ontmoeten, zelfs zodanig dat zijn positie onhoudbaar wordt, terwijl er toch ook weer geen enkele vorm van vermaan of tucht wordt toegepast, "want de dominee brengt wel Gods Woord."

Al de raad Gods

De opdracht van het predikambt is om "het Woord te verkondigen", Hand. 8:4. Van Petrus staat dat hij "woorden tot u zal spreken door welke gij zult zalig worden", Hand. 11:14. Dat ene Woord van God is als het hemelse licht dat in een breed spectrum uiteenvalt. Het komt door de Heilige Geest op de zondaar toegesneden in het hart. Gods menigerlei genade wordt bediend. Al de raad Gods wordt verkondigd, Hand. 20:27. Paulus kan de Efeziërs verklaren "hoe ik niets achtergehouden heb van hetgeen nuttig was dat ik u niet zou verkondigd en u geleerd hebben." Gods Woord dat gepredikt wordt is de "bediening der verzoening", 2 Cor. 5:18. Dat is een gewichtige zaak, vanwege de schrik des Heeren en de liefde van Christus. De prediking van het Woord is het spreken van de levende God, Die door Zijn Geest het zondaarshart wil openen, opdat het acht zal geven op wat gesproken wordt, Hand. 16:14. het boek Handelingen laat duidelijk zien hoe de apostolische prediking komt tot verloren zondaren, Jood of heiden, opdat zij zich bekeren tot God en geloven in de Heere Jezus.

Wanneer de Heilige Geest overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel, dan zal de prediking deze zaken hebben te verklaren. Kortom, de rechte prediking van het Woord is van zichzelf bevindelijk: erop gericht om ingang te krijgen in het hart en vrucht te dragen in het leven. Een prediking die 'slechts' voorwerpelij de heilsfeiten voorstelt, is niet schriftuurlijk te noemen. Dat laatste geldt overigens ook een prediking die slechts beschrijft hoe de zaken onderwerpelij beleefd (moeten) worden. Zoals

POSITIEBEPALING T.O.V. DE VRIJGEMAAKTEN TOEGESPITST OP DE PREDIKING (4)

Onlangs stelde een predikant dat tussen de Vrijgemaakten en de christelijke gereformeerden niet de Heilige Schrift in geding is, maar het bevindelijk element in prediking en geloofsbeleving. Wij spreken doorgaans over de schriftuurlijk-bevindelijke prediking als bepalend voor onze identiteit. Algemeen leeft onder ons de gedachte dat de vrijgemaakte prediking wel schriftuurlijk, maar niet zo bevindelijk is. Wat hier van te zeggen?

Onontkoombaar is het om in algemene termen te spreken, niet iedereen zal zich rechtgedaan voelen, maar ter wille van een zo scherp mogelijk beeld van de prediking in beide Kerken zal dit moeten.

Schriftuurlijk is bevindelijk?

Naar onze overtuiging mag de aanduiding "bevindelijk" niet als een extra naast "schriftuurlijk" worden gezien. Dan wekken we de indruk dat christelijke gereformeerden en Vrijgemaakten het in principe eens zijn: er is geen leergeschil, maar in de uitwerking en toepassing gaan we elk een eigen weg. De Vrijgemaakten zeggen eerder "Amen" dan de chris-

telijke gereformeerden. Zij geven de uitleg van de tekst en daar blijft het meestal bij. Wij gaan (na de tussen-zang?) nog even door en maken een persoonlijke toepassing. De vraag naar de beleving van zonde en genade is de algemene toespitsing van de preek. Terwijl het eventuele toepassende element in de vrijgemaakte prediking meer gericht is op de actualiteit. Dus: als ook Vrijgemaakten van een toepassing spreken, dan is dat doorgaans toch anders gericht en gevuld dan bij ons. Het spreken van schriftuurlijk-bevindelijk is dus niet zo verhelderend als het lijkt en kan zelfs misverstanden in stand houden. Want schriftuurlijk moet toch voldoende zijn als wezensaanduiding van de prediking. Alleen de Schrift en geheel de Schrift leert ons de Reformatie en onze Belijdenis. In de voorstelling van "bevindelijk" als iets extra's wordt het verschil tussen de prediking in beide Kerken van ondergeschikte betekenis. Gevolg van een eigen historie en positie in het geheel van de Kerken die uit de Reformatie voortkomen.

ook het "zeker weten" van Zondag 7 zonder het "vast vertrouwen" geen zaligmakende betekenis heeft. Wat bij de Heere één is, scheidt de mens niet. De eerlijkheid gebiedt om van onschriftuurlijke prediking te spreken wanneer wezenlijke elementen ontbreken en niet kan worden gezegd: „Deze prediking getuigt van de drie stukken, de twee wegen en de ene Naam." De woordbediening is wel een zeer verantwoordelijke arbeid, zowel naar de prediker als naar de hoorder. Het is ten oordeel of ten voordeel. Ook bij nalatigheid van de

prediker om de goddeloze van zijn zondige weg te vermanen, zal het bloed van zijn hand geëist worden, Ezech. 33:8. De Heere gebodt de profeet tot het huis Israëls te zeggen: „Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in den dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?"

Ds. A. den Boer

VOOR DE JEUGD

Dordt voor jou (4)

Dordtse Leerregels H. I
paragraaf 8 t/m 11

De rivier de Rijn is voor ons land een belangrijke bron van inkomen. Denk alleen al aan de handel, die via deze rivier Europa binnengaat. Als we op een kaart de Rijn volgen, dan zien we dat zij ontspringt in de Bodensee in Zwitserland. Dit meer krijgt haar water van de sneeuw van de bergen. Daar begint de rivier de Rijn en loopt uit in de Noordzee, als een geweldige bron van inkomen. Zo is het ook met de verkiezing Gods. Zij ontspringt op de Bergen Gods en maakt de rivieren Gods vol met water. (Psalm 65:10) Onze kanttekenaren zeggen, ze maken de rivieren Gods vol van het Woord Gods. Zo is de verkiezing "de fontein van alle zaligmakend goed". (art.9) Uit deze fontein komt wedergeboorte, geloof, heiliging, zaligmakende gaven en eeuwig leven voort. Deze verkiezing is onvoorwaardelijk en onveranderlijk.

Onvoorwaardelijk

De rivieren van de remonstranten zitten vol onzuiver water. Daarom zijn ze troebel, ondoorzichtig en ingewikkeld. Ze zijn niet gevuld met het zuivere water van Gods Woord. Zij zeggen namelijk dat God de mens op bepaalde voorwaarden verkiest. Voorwaarden, waaraan je moet voldoen, om een uitverkorene te zijn. Artikel 9 noemt vier soorten: 1. het voorgezien geloof, d.w.z. God ziet al wie er gaan geloven en die worden uitverkoren; 2. Een bepaalde graad van heiligheid (Richard Baxter) , d.w.z. wie zich heil-

ligt wordt uitverkoren; 3. Gebruik van het licht der natuur, d.w.z. als je goed gebruik maakt van de overgebleven Godskennis, dan word je uitverkoren; 4. Bepaalde geschiktheid, bijvoorbeeld van berouw, als je maar genoeg verootmoedigd bent, dan kom je in aanmerking een uitverkorene te zijn. De remonstranten willen zo de mens aanzetten tot activisme. Kortom de mens kiest eerst voor God en daarna kiest God voor die actieve mens. Ten diepste is dit een loochening van onze doodstaat. De verkiezing Gods is eenzijdig en onvoorwaardelijk. Niet uit of om het geloof, maar *tot geloof* ! De oorzaak van de verkiezing ligt niet in de mens, maar in het welbehagen Gods. God verkiest "enige bepaalde personen". (art. 10) Als schriftbewijs wijst de D.L. ons op Romeinen 9. (Lees dit hoofdstuk eens rustig door) God kiest een volk, Israël. God kiest bepaalde personen: "Jakob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat" Gods verkiezing is onomkeerbaar, van niemand afhankelijk. Hij wil Abraham, Sara, Rebekka, Izak, Jacob, enz. Hij verhardt Farao. God is God en geen sterveling houdt het tegen Hem uit. Durven wij God, de Soevereine ter verantwoording roepen? Zie Romeinen 9:20 "Maar toch, o mens, wie zijt gij die tegen God antwoordt?" Leer dit eerbiedig te aanvaarden en te aanbidden.

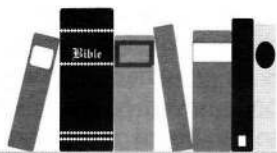
Onveranderlijk

In art.8 lezen wij dat de verkiezing "niet menigerlei is", d.w.z. niet wisselend of veranderlijk. De remonstranten beweerden, dat iemand zijn verkiezing weer kwijt kon raken.

Alleen degenen, die volharden in het geloof blijven een uitverkorene. Gods besluit is volgens hen, aan veranderingen onderhevig. M.a.w. alles zou afhangen van de mens. Bij deze dwaling blijft altijd onrust over de goede afloop. De rijke jongeling was met al zijn zelfvertrouwen, toch niet echt zeker van zijn zaak. Hij vroeg: "Wat moet ik doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe." (Typisch rooms) De D.L. belijden op grond van Gods Woord dat de verkiezing onveranderlijk is. Niemand zal uit het boek des levens geschrapt worden. Het is de troost van Gods Woord, wanneer iemand valt (David, Petrus), hij toch weer opgericht zal worden. In Jes. 46:10 staat "Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen." Naar die raad wijst God Zijn kinderen , als alles gaat wankelen. De HEERE zegt tegen Zijn Volk: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde". (Jer.31:3) Of "Ik de HEERE worde niet veranderd, daarom zijt gij o kinderen Jakobs niet verteed." (Mal.3:6) Als de vijanden dreigen, in welke stand van het geestelijke leven (Ik bedoel in het begin of later op de weg naar het hemelse Sion), Christus zegt: "Mijn schapen geef Ik het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid en niemand zal ze uit Mijn Hand rukken." (Joh.10:28,29) Niets zal hen scheiden van de liefde Gods. (Rom.8:38,39) Veel is er onzeker in het leven van Gods kinderen, wat hun weg betreft, maar hun zaligheid ligt vast in het welbehagen van God. Misschien zeg je, nadat je dit alles hebt gelezen, is dit wel voor mij? Vaststaat dat niemand God zoekt, ook jij niet! Dat iedere zondaar wordt uitgenodigd om tot Hem te komen. Daar krijg je mee te maken. Dat zal je tot schuld worden, als Gods Geest je aanraakt. Werp je dan op de genademiddelen. God heeft je reeds verkoren tot de genademiddelen. Veracht die niet! Zoek de HEERE en leef. Daarin ligt alleen vastheid en echte zekerheid.

Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

Ds. K. Visser

BOEKBESPREKINGEN

Tot activiteit geroepen: - de blijvende verantwoordelijkheid van de kerk voor de samenleving- Drs. A. A. van der Schans, 45 blz., - 4,30, Willem de Zwijgerstichting, Postbus 40082, 7504 RB Enschede.

De auteur studeerde geschiedenis aan de Universiteit van Utrecht. Hij heeft al meerdere malen gepubliceerd over de verhouding van kerk en staat. Sinds enkele jaren is hij hoofdredacteur van Transparant, het orgaan van de Vereniging van Christen Historici. De auteur is docent geschiedenis aan de hogeschool de Driestar te Gouda en wethouder van de gemeente Bodegraven. In dit boekje is het theocratisch ideaal verwoord. In de eerste inleidende hoofdstukken worden de vragen en de problematiek verkend betreffende de verhouding van kerk en samenleving. Vervolgens wordt ingegaan op het cultuurvraagstuk. In de laatste hoofdstukken wordt beknopt de verhouding tussen kerk en staat de eeuwen door weergegeven, waarin hij verwijst naar het getuigenis dat uitging van de christenen gedurende de eerste eeuwen wat hun levensopenbaring betreft. In hoofdstuk zeven treffen we acht stellingen aan die als aanbevelingen dienen voor onze tijd. Wie in kort bestek iets wil weten aangaande verhouding van kerk en staat en hoe dit vandaag

mogelijk gestalte zou kunnen krijgen kan in deze brochure terecht. De auteur pleit ervoor dat de kerk eerst en vooral plaatselijk zal moeten spreken en getuigen in de richting van de overheid. Ook onderstreept hij dat het getuigenis van individuele christenen in onze netwerksamenleving onmisbaar is. De kerk dient volgens de auteur present te zijn in wijkteams en plaatselijke werkgroepen.

Nog bijzonderheden? Bij het afscheid van Mr. Dr. J.T. van den Berg, 119 blz., € 12,50, Uitgeverij Groen- Heerenveen.

Dhr. Van den Berg heeft zestien jaar lang namens de SGP in de Tweede kamer zijn plaats mogen innemen. Ter gelegenheid van zijn afscheid is dit vriendenboek (liber amicorum) verschenen. De titel is ontleend aan een bekend gezegde van dhr. Van den Berg, wat wordt aangehaald in de bijdrage van dhr. Van der Vlies, die jarenlang met hem heeft mogen samenwerken. Als dhr. Van den Berg in de deuropening van de werkkamer van dhr. Van der Vlies verscheen was steevast zijn vraag: 'Nog bijzonderheden?' Dhr. Van den Berg wilde in de traditie staan van mr. G. Groen van Prinsterer. Het debat over de Algemene wet gelijke behandeling heeft hem diep getroffen. Hij heeft dit ervaren als een absolute breuklijn. Dhr. Van den Berg heeft met name zijn verdienste gehad op het terrein van Verkeer en Waterstaat. We lezen ook van het verzet van dhr. Van den Berg tegen de Betuwelijn. Hij heeft, onzes inziens terecht, gepleit voor

vervoer over water, wat milieuvriendelijker, rendabeler en minder land-schapbelastend is. Dhr. Van en Berg is bestuurslid van de Bond tegen het vloeken. Dhr. Van den Berg stelt zich duidelijk achter Israël op. Ook is hij kerkenraadslid te Nunspeet van de plaatselijke Gereformeerde Gemeente. Dit alles blijkt uit het vriendenboek dat we hier bespreken. Het boek besluit met een artikel uit 1990 van de hand van dhr. Van den Berg getiteld: "Totdat G' Uw rijk volmaken zult." Daarin lezen wij de volgende behartenswaardige zinnen: "In dit alles zal de christelijke politiek getrouw dienen te zijn en standvastig als een baken in zee te midden van de ongetwijfeld verder opstekende storm van de eindtijd. Dat zal voor de christenpoliticus gepaard gaan met veel angst en vrees. Grote teleurstellingen zullen ongetwijfeld zijn deel zijn, maar ondanks dat alles is er dat uitzicht, dat perspectief. Christelijke politiek heeft toekomst. Niet voor niets volgt in onze geloofsbelijdenis op het artikel over het ambt van de overheid het artikel over het laatste oordeel. Het uitzicht op het komende Koninkrijk Gods geeft aan christelijke politiek dan ook haar diepste dimensie: alle andere activiteit, ook de politiek, wordt geplaatst in eeuwigheidslicht. Zo mag een christen ook in de politiek zijn plicht vervullen, ziende op het gebod. Dan mogen wij de toekomst aan de Heere overlaten." Wie een beeld wil hebben van de werkzaamheden en de betekenis van dhr. Van den Berg als Tweede kamerlid kan in dit vriendenboek terecht.

't Boekendal

Winkelcentrum Urkerhard
Nagel 48, 8321 RG Urk

Tel: 0527 - 682110 Fax 0527 - 688668

Boeken & Bijbels
CD's en Bladmuziek
Schoolartikelen
Kadoartikelen
Kopieerservice
Wenskaarten

Verzending door heel Nederland

Speciale Bijbels voor schoolgebruik

Bijbels in Statenvertaling

Sterk gebonden, stevig papier, formaat 10x16 cm.

Achterin tien landkaartjes in kleurendruk en een lijst waarin op 350 woorden uit de Bijbel een toelichting wordt gegeven.

S20 zonder Psalmen en Formulieren

€ 13,-

S21 met Psalmen en Formulieren

€ 15,50

Ook verkrijgbaar in de boekhandel.

Een uitgebreide kleurenfolder wordt u op verzoek toegezonden. Bestellingen vanaf € 18,- portvrij.

Gereformeerde Bijbelstichting

Postbus 168, 4140 AD Leerdam, (0345) 61 01 55 - Giro 1.355.824 t.n.v. penningm. GBS Leerdam